

ISONKYRÖN KUNTA
Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS

Tarkastuslautakunta 11.05.2021 § 32

Kunnanvaltuusto 26.05.2021 § 15

ISONKYRÖ

ELÄMÄÄ SUUREMPI

SISÄLLYS

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
Tarkastuslautakunnan tehtävä	3
Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta	3
STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
KESKEISIMMÄT HAVAINNOT	7
Missä onnistuttiin ja missä parantamisen varaa	7
Talouden toteutuminen	8
TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN TOIMIALOITTAIN	10
Kunnanhallitus	11
Elinkeino- ja kaavoitusjaosto	13
Perusturvalautakunta	15
Sivistyslautakunta	17
Hyvinvointilautakunta	20
Tekninen lautakunta	22
Ympäristölautakunta	25
KONSERNI JA LIKELAITOSTEN ARVIOINTI	26
Isonkyrön Lämpö Oy	26
Isonkyrön Asuntovuokraus Oy	26
Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö)	26
KUNNAN TALouden TUNNUSLUKUJEN ARVIOINTI	28
Vuosikatteen suhde poistoihin	28
Investointien tulorahoitus	29
Kuntakonsernin lainakanta	29
Kriisikuntakriteerit	30
YHTEENVETO	31
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE	32

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA**Tarkastuslautakunnan tehtävä**

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Kunnanvaltuuston toimikaudekseen 2017–2021 valitsema tarkastuslautakunta on tilivuoden 2020 arvioinnin osalta toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinainen jäsen

Hakola Erja, puheenjohtaja

Karhu Timo, varapuheenjohtaja

Karhu Jarkko

Nyrhinen Antti

Varo Raili

Varajäsen

Knuuttila Lea

Ala-Reini Marjo

Osmo Saari

Konsi Mika

Hakala Soile

Tarkastuslautakunta on tutustunut toimintaan, talousarvioon 2020 ja taloussuunnitelmaan 2020–2022 sekä tilinpäätökseen 2020, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 29.3.2021.

Tarkastuslautakunta on seurannut toimielimien toimintaa laadittujen pöytäkirjojen perusteella ja kuullut kokouksissaan seuraavia:

3.3.2020 Hyvinvointijohtaja Antti Iivari (Areenan esittely)

16.3.2020 Hallintojohtaja Jaana Järvi-Laturi, tilinpäätös 2019

10.6.2020 Asuntosiihteeri Minna Niemi

Tarkastuslautakunta

27.8.2020 Asuntosihteerin Minna Niemi (Asuntovuokrauksen asuntojen esittely)

8.10.2020 Tekninen johtaja Petri Hänninen, Kokkokankaan vesilaitos

26.11.2020 Kunnanjohtaja Tero Kankaanpää

Tilintarkastaja on osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin 14.5.2020 ja 26.11.2020.

Tarkastuslautakunta on pitänyt tarkastusvuoden 2020 aikana 12 kokousta.

Tässä arviointikertomuksessa kunnanhallituksen vastausta edellyttävät kohdat on erikseen merkitty taulukkoihin.

Kunnan tilintarkastajana toimi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, päävastuullinen tilintarkastaja JHT, HT Ilari Karhu sekä avustavina tilintarkastajina HT Viivi Hautala ja Matti Tiilikainen.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut toimistosihteerin Tarja Perkiö.

STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kunnanvaltuusto hyväksyi 14.11.2019 § 35 talousarvion 2020 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2022. Samassa yhteydessä hyväksyttiin päivitetty kuntastrategia 2025, jossa näkyy nyt myös kunnan uusi slogan ”Isokyrö – Elämää suurempi”.

Kuntastrategian missio: ”Elämää suurempi Isokyrö on itsenäinen ja ihmisläheinen kunta, joka huolehtii asukkaistaan laadukkailla palveluilla sekä mahdollistaa viihtyisän elämisen, asumisen ja yrittämisen.”

Visio: ”Elämää suuremmassa Isossakyrössä eläminen ja yrittäminen on Suomen parasta.”

Strategian painopisteet ovat edelleen mission ja vision mukaiset yrittäminen ja eläminen. Näitä painopisteitä tukemassa ovat voimavarat ja toimintaympäristö. Em. neljästä elementistä muodostuu strategian kokonaisuus. Jokaisessa neljässä elementissä on strategiset tavoitteet sekä niistä johdetut yksittäiset palvelulupaukset.

Yrittämiseen sisältyy yrittäjyyskasvatus, maankäyttö ja rakennusluvut, alueellinen elinkeinopolitiikka, elinkeinopalvelut sekä yrittäjyyskulttuuri.

Elämisen strategiset tavoitteet koskevat varhaiskasvatusta, kouluja, sosiaali- ja terveydenhuoltoa, ikäihmisten palveluita, vapaa-aikaa sekä digitalisaatiota.

Yrittämisen ja elämisen strategisiin tavoitteisiin pääsemiseksi huolehdimme **voimavaroista** sekä **toimintaympäristöstä**.

Suurin osa valtuuston asettamista strategiaa toteuttavista tavoitteista arvioidaan toteutuneeksi tilikaudella 2020. Koronapandemia on vaikuttanut kaikkiin palvelualueisiin, mikä näkyy myös tavoitteiden saavuttamisessa sekä niiden arvioinnissa. Tarkastuslautakunnan tekemää arviointia vaikeuttaa myös se, että toimialat eivät raportoinnissaan pääsääntöisesti ota kantaa siihen, onko yksittäinen tavoite saavutettu vai ei.

Tilinpäätöksestä löytyy tietoa erilaisista tehdyistä toimenpiteistä, mutta niiden yhteyttä asetettuun toiminnan tavoitteeseen ei kaikilta osin voida aukottomasti yhdistää. Tavoitteet on osittain muotoiltu niin, ettei tavoitteen lopullista tavoitetilaa ole ilmaistu. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaikilla toimialoilla on kuitenkin edistetty strategiaa ja strategiasta on pystytty johtamaan mielekkäitä vuositavoitteita. Tarkastuslautakunta toivoo, että strategiaa tukevia tavoitteita kehitetään entisestään. Strategiassa on lueteltuna palvelulupauksia, joiden osalta ei välttämättä ole kuitenkaan johdettu minkäänlaisia tavoitteita toimialoille.

Tilikauden 2020 osalta tarkastuslautakunta on seurannut 1.1.2020 voimaan tulleen hankintaohjeen noudattamista sekä sisäisen valvonnan toteutumista. Hankintaohje on yksi keskeinen strategiaa tukeva ohjelma. Hankintaohje on merkityksellinen kunnan elinkeinoelämän kannalta, sen avulla edistetään strategiassa asetettujen elinkeino-, työllisyys- ja ympäristötavoitteita. Hankintalakia, -ohjetta, sekä sisäistä valvontaa on noudatettu pääosin hyvin. Osassa hankintapäätöksistä ei

Tarkastuslautakunta

kuitenkaan yksiselitteisesti voida todeta, kuinka monelta tarjoukset on pyydetty, kuinka monelta tarjous on saatu määräaikaan mennessä sekä hankinnan hinta.

6

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on lainmukaista sekä taloudellista ja tuloksellista. Kunnanhallitus on päävastuullinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Sisäinen valvonta kuuluu kuitenkin jokaiselle kunnan palveluksessa olevalle huolimatta siitä, että laissa tehtävät on määrätty kunnanhallituksen vastuulle tai hallintosäännössä johdon ja esimiesten vastuulle.

KESKEISIMMÄT HAVAINNOT

Missä onnistuttiin ja missä parantamisen varaa

Uusien asuntojen rakentaminen jatkui edelleen hiljaisena, mikä on osasyynä siihen, että asukasluku on edelleen laskussa. Asukasluvun väheneminen hidastui – ollen kuitenkin edelleen merkittävä (-50 asukasta v.2020, -73 asukasta v.2019). Syntyvyys oli edelleen alhainen (26 lasta v.2020, 29 lasta v.2019). Luonnollinen väestönlisäys (syntyvyys – kuolleisuus) oli -46. Sen sijaan kuntien välinen nettomuutto oli vain niukasti negatiivinen (-6). Rakennuspaikkojen osalta voidaan todeta, että tarjonta on monipuolista. Suurimpana haasteena on kuitenkin ollut saada kuntaan uusia asukkaita, jotka esim. rakentaisivat kuntaan asunnon. Lukuisista markkinointikampanjoista huolimatta kysyntä on pysynyt hiljaisena. Tuleekin siis miettiä saavutetaanko markkinoinnilla se oikea kohderyhmä, jota haluamme tavoitella.

Meidän päättäjien omissa silmissä voimme nähdä kuntamme houkuttelevana ja elinvoimaisena, mutta kuinka sen näkevät ulkopaikkakuntalaiset?

Kunnan suurista investoinneista Isokyrö Areena valmistui alkuvuodesta 2020 ja Lapinmäen yritysalueen infrastruktuurin rakentaminen eteni vauhdikkaasti. Nämä suuret kunnalliset investoinnit luovat pohjaa kunnan elinvoimalle tulevia vuosikymmeniä varten. Investointien tarve jatkuu kunnassa suurena myös tulevina vuosina; hoivaosaston muutos- ja laajennustyöt, varaveden turvaaminen sekä muut investointitarpeet. Lisäksi on huomioitava, että katuverkoston korjausvelka on yksistään jo mittava taloudellinen haaste.

Tilastokeskuksen mukaan Isonkyrön työpaikkaomavaraisuus vuonna 2018 oli 74,5 prosenttia. Työpaikkaomavaraisuus on vaihdellut laajasti ja trendi on ollut laskeva, vuodesta 2015 alkaen työpaikkaomavaraisuus on ollut kuitenkin noususuuntainen. Yrittämisen osalta on ollut hienoa huomata, että työpaikkaomavaraisuudessa on ollut viime vuosina kehitystä. Lapinmäen uudella yritysalueella on valtavasti potentiaalia. Aluetta tuleekin markkinoida aktiivisesti sekä löytää mahdollisia yrityksiä, jotka olisivat kiinnostuneita rakentamaan alueelle. Tärkeässä roolissa tulee pitää myös keskustan alueen kehittäminen ja elinvoimaisuus.

Talouden tasapaino on pysynyt hyvänä. Isonkyrön lainakanta asukasta kohti kasvoi 894 euroon (konserni 2.852 euroon). Kaikkien kuntien lainakannan keskiarvo oli 3.478 euroa ja Pohjanmaan maakunnan kuntien 4.123 euroa asukasta kohti (Etelä-Pohjanmaan maakunnan kuntien 4.328 euroa asukasta kohti).

Tilikauden ylijäämä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja kunnan kumulatiivisesti kertyneeksi ylijäämäksi tarkastusvuonna muodostuu 12.603.882,24 euroa. Vakavaraisuutta kuvaava omavaraisuusaste on pysynyt hyvällä tasolla (kunta 71,86%, konserni 55,95%) ja suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut edellisvuoteen nähden hieman kunta- kuin konsernitason tarkasteltuna. Investoinnit palautuivat ns. terveelle tasolle ja investointien tulorahoitus % oli yli 100, niin kunta- kuin konsernitason tarkasteltuna.

Tarkastuslautakunta

Kunnan vuosikatteen osalta uhkatekijänä on valtionosuuksien ja verotulojen heikko kehitys. Palvelutarpeiden ennakoitaan kasvavan tulevana vuosina väestön voimakkaan ikääntymisen myötä. Niin ikään suunnitelman mukaiset poistot nousevat kuluvana vuonna ja tulevana vuosina merkittävästi, kun Isokyrö Areenan, vesilaitoksen ja muiden merkittävien investointien poistot kirjautuvat koko vuodelle.

Tulevaisuuden investoinnit, suunnitelman mukaiset poistot, asukasmäärän väheneminen, palvelutarpeiden kasvaminen sekä mahdollinen velkaantuminen tulevat tulevaisuudessa vaikeuttamaan talouden tasapainoa.

Talouden toteutuminen

Isokyrön kunnanvaltuusto hyväksyi vuoden 2020 talousarvion 9.721 euroa ylijäämäisenä. Talousarviovuoden aikana talousarvioon 2020 tehtiin valtuustoon nähden sitovalla tasolla ainoastaan muutama muutos investointiosaan.

Keväällä ennen koronaviruspandemiaa kunnan talouden kehitys näytti huolestuttavalta ja kunnanhallitus päätti aloittaa Yt-neuvottelut henkilöstökulujen alentamiseksi. Neuvottelut päättyivät koko henkilöstön kolmen päivän lomautuksiin, jotka toteutettiin touko-kesäkuussa. Lomautus ei koskenut hoitohenkilökuntaa eikä sosiaalityöntekijöitä. Neuvotteluiden jälkeen kunnanhallitus päätti myös muista henkilöstökuluja vähentävistä keinoista. Esimerkiksi lomapalkkavelan lyhenemiseksi ns. vanhoja vuosilomia sai olla pitämättä pääsääntöisesti enintään 10 päivää vuodenvaihteessa. Säästöjä henkilöstökuluista ja muista kuluista saatiin myös toimintojen alasajosta koronaviruspandemian vuoksi. Samalla tulot alenivat mm. varhaiskasvatuksessa

Osana talouden tasapainottamista valtuusto hyväksyi 10.9.2020 talousarvion 2020 investointiosan muuttamisen siten, että siitä poistettiin seuraavat investointihankkeet: Pohjankyrön talon peruskorjauksen suunnittelu, 30.000 €, Katujen korjaus peruskorjausohjelman mukaan, 150.000 € sekä Hulevesijärjestelmät hulevesien hallintasuunnitelman mukaan, 100.000 €.

Talousarviossa 2020 varauduttiin lainannostoon siten, että talousarviovuonna lainanoton enimmäismääräksi vahvistettiin 1,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 alkupuolella koronapandemian tultua Suomeen, varauduttiin mm. verotulojen leikkaantumiseen ja nostettiin talousarvion mahdollistama lainamäärä 1,1 miljoonaa euroa. Lainakanta nousi 4,0 miljoonaan euroon ja oli 894 euroa asukasta kohti.

Käyttötaloudessa menomäärärahat ylittyivät erityisesti Terveystalouden tehtävälakeella, jossa menomäärärahat ylittyivät 657.000 euroa. Talousarviossa 2020 varauduttiin erikoissairaanhoidon kuluihin 6,37 miljoonalla eurolla. Erikoissairaanhoidon kulut nousivat lopulta 7,05 miljoonaan euroon eli ne toteutuvat 0,20 miljoonaa euroa suurempina kuin vuonna 2019.

Koko kunnan ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot olivat yhteensä 6.281.475,53 euroa, alitusta talousarvioon verrattuna on 613.085,47 euroa (toteutumaprosentti 91,1 %). Ulkoisia ja sisäisiä

Tarkastuslautakunta

toimintakuluja kertyi -33.797.362,05 euroa, mikä on 804.066,95 euroa budjetoitua vähemmän (97,7 %). Toimintakatteen toteutuma on -27.515.886,52 euroa, mikä on 190.981,48 euroa parempi kuin talousarviossa (99,3 %).

Verotuloja kertyi 15.362.952,79 euroa, joka on 63.683,21 euroa budjetoitua vähemmän (99,6 %), valtionosuuksia kertyi 14.913.447,00 euroa, joka on 1.086.851,00 euroa budjetoitua enemmän (107,9 %), summa sisältää myös verotulomenetysten kompensaaation.

Taloudellisesti vuodesta 2020 muodostui erinomainen. Vuosikatteeksi muodostui 2.819.402,96 euroa, mikä on kunnan historian toiseksi paras. Tulokseksi muodostui 1.365.816,29 euroa. Hyvä vuosikate antaa hyvän taloudellisen perustan kunnan elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin turvaamiseen.

TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN TOIMIALOITTAIN

Tilinpäätöskirjan talousarvion toteutumisvertailuissa on raportoitu toimielimittäin ja tehtäväalueittain talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteiden toteutumista on arvioitu tilinpäätöstietojen perusteella. Tarkastuslautakunnan antama arvosana toimielimen tavoitteiden toteutumisesta on arvoitu toimielimen kaikki palvelualueet huomioon ottaen.

Tarkastuslautakunta on tässä luvussa arvioinut toimielinten tavoitteissa onnistumista seuraavalla asteikoilla:

kaikki tavoitteet toteutuneet

tavoitteet toteutuneet hyvin

suurin osa tavoitteista toteutumatta

kaikki tavoitteet toteutumatta

Taulukko 1 Arvosteluasteikko

TOIMIALA	KUNNANHALLITUS						
<p>Kunnanhallitus saavutti toiminnalliset tavoitteensa hyvin.</p> <p>Yleishallinnon ja talous tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen noin 49.500 eurolla. Toimintakulujen alituksiin ovat vaikuttaneet budjetoitua pienemmät henkilöstökulut mm. kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen kokouspalkkiokulujen budjetoitua alhaisemman toteutuman vuoksi. Henkilöstön ns. vanhojen vuosilomapäiviä saatiin vähennettyä lomapalkkavelan pienentämiseksi. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 39.000 eurolla.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-1.661.599</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-1.572.826,11</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>94,7</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-1.661.599	Toimintakate, toteutunut	-1.572.826,11	Toimintakate, % budjetoidusta	94,7
Toimintakate, budjetoitu	-1.661.599						
Toimintakate, toteutunut	-1.572.826,11						
Toimintakate, % budjetoidusta	94,7						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Tarkastuslautakunta toteaa, että viestintää on tehostettu ja se on ollut monipuolista. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että viestintäohjeen mukaan esim. 'Kunnan internetsivut tarjoavat kuntalaisille ajankohtaista ja ajan tasalla olevaa tietoa. Uusi tieto päivitetään sivuille heti, kun se on saatu. Kunnan palveluista pyritään tiedottamaan kattavasti. Tiedotusvälineissä tiedotettavat asiat tulee löytyä myös kunnan internetsivuilta esim. Tiedotteista/Kuulutuksista.' palvelualueiden tulisi huolehtia, että tiedot tulevat päivitettyä heti kun ne on saatu sekä samalla huolehtia ohjeiden yms. julkisten tietojen ajantasaisuus säännöllisesti.</p> <p>Tietojärjestelmien kehittämistä on tarkastusvuoden aikana kehitetty sekä ITC-asioiden henkilöriskiä on saatu pienennettyä lisääntyneen henkilöressurssin myötä. Toimintatapojen ja palvelutarjonnan muuttuminen, lainsäädännön vaatimukset sekä lisääntyvä konekanta asettaa jatkossakin haasteita vaatimuksiin vastaamisessa ja kehityksessä pysymisessä.</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että talous on saatu pidettyä tasapainossa hyvin myös poikkeuksellisen vuoden aikana. Organisaatio on toiminut ketterästi ja päätökset ovat olleet etupainotteisia sekä oikea aikaisia sen hetkisten tietojen perusteella. Talousarvion osalta verotulojen arviointi onnistuttiin tekemään jälleen todella hyvin. Kunnallisverotulot toteutuivat koronaviruspandemiasta huolimatta lähes talousarvion mukaisesti, yhteisöveroja saatiin jako-osuuden korotuksesta johtuen hieman budjetoitua enemmän. Kiinteistöverotulot jäivät hieman budjetoidusta tilitysaikataulusta johtuen.</p>						

	<p>Maaliskuussa koronavirusepidemian takia tehtiin Suomessakin sulkutoimia, joilla maan hallitus pyrki hidastamaan taudin etenemistä erilaisin sulkutoimin sekä rajoituksin.</p> <p>Kunnan valmiussuunnitelmissa määritellään menettelytavat, joilla kunta pyrkii varmistamaan kunnan keskeisten tehtävien hoitamisen mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa tilanteissa. Isonkyrön kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa on vuodelta 2012.</p> <p>Tarkastuslautakunta näkee tärkeäksi, että kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa käydään läpi ja päivitetään niin sisällön, organisaatioiden ja lainsäädännön näkökulmasta.</p>
--	--

Elinkeino- ja kaavoitusjaosto

TOIMIALA	ELINKEINO- JA KAAVOITUSJAOSTO						
Elinkeino- ja kaavoitusjaosto saavutti toiminnalliset tavoitteensa							
<p>Elinkeinopalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen lähes 8.000 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 25.000 eurolla.</p> <p>Kaavoitus ja mittaus tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 184 eurolla. Toimintatuottojen alitus johtuu hyvityslaskusta. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 800 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtuu lähinnä viranomaisten vaatimista lisäselvityksistä koskien Tervajoen asemakaavan laadintaa.</p>							
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-256.650</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-224.595,41</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>87,5</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-256.650	Toimintakate, toteutunut	-224.595,41	Toimintakate, % budjetoidusta	87,5
Toimintakate, budjetoitu	-256.650						
Toimintakate, toteutunut	-224.595,41						
Toimintakate, % budjetoidusta	87,5						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Työllisyystilanne heikentyi merkittävästi johtuen yritysten toimintaedellytysten heikkenemisestä koronaviruspandemian aikana. Edellisvuoteen verrattuna työttömyysaste oli yli kolme prosenttiyksikköä heikompi, ollen arviointivuoden lopussa 10,7% (vuonna 2019: 7,1%).</p> <p>Yritysneuvonnan painopisteenä on ollut turvata yritysten selviytymistä koronatilanteesta. Tarkastuslautakunta toteaa, että yritysneuvonnan osalta tavoitteet on saavutettu hyvin.</p> <p>Hyväksytyn markkinointistrategian tavoitteena on lisätä kunnan vetovoimaisuutta ja näin kasvattaa asukkaiden, yritysten sekä matkailijoiden määrää. Lisäksi markkinointiviestinnällä kehitetään paikallista asukas- ja yritysilmapiiriä sekä suhteita sidosryhmiin ja verkostoihin. Asuintonttien osalta onkin jatkettu erilaisia kampanjoita sekä tonttimarkkinoinnissa toteutettiin suurehko sähköisen median markkinointikampanja. Kyrööntien ympäristön kehittyessä on tärkeää huolehtia myös Pohjankyröntien elinvoimaisuuden säilyttämisestä. Kunnan vetovoimaisuuden osalta tärkeässä roolissa on myös julkinen liikenne sekä Vaasaan, että Seinäjoelle.</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että vetovoimaisuuden lisäämisen osalta on nostettuna monia tärkeitä seikkoja mm. tilinpäätöksessä. Näiden toimien jalkauttamista täytyy jatkaa sekä hakea uusia malleja, joilla esim. asunto- ja yritystonttien myyntiä saadaan tehostettua.</p> <p>Arviointivuoden aikana kesken olevia asemakaavoja ei saatu hyväksytyä. Tervajoen asemakaava on edelleen kesken. Riihitien</p>						

	asemakaavahanke päätettiin keskeyttää, koska alueelle ei ollut löydettävissä osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja.
--	--

Perusturvalautakunta

TOIMIALA	PERUSTURVALAUTAKUNTA						
	<p>Perusturvalautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin pääosin hyvin.</p> <p>Perusturvan hallinto tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 13.000 eurolla.</p> <p>Sosiaalipalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 80.000 eurolla. Alitus johtuu koska mm. rintamaveteraaneille varattua määrärahaa kotona asumisen tueksi jouduttiin palauttamaan valtionkonttorille n. 50.000 euroa ja koronakriisin myötä hoitopäivämaksuja saatiin vähemmän. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 41.100 eurolla Toimintakulu ylitys johtuu mm. Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän lisälaskusta ja hoitotarvikkeiden hankinnasta johtuen koronakriisistä.</p> <p>Toimeentuloturvan tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen n. 11.600 eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen n. 28.400 eurolla.</p> <p>Terveydenhuolto tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 656.700 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtuu erikoissairaanhoidon kasvaneista kuluista. Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannusten muutos edelliseen vuoteen verrattuna oli 3,7%. Osavuosikatsauksen 1-9/2020 yhteydessä ei ole tehty talousarviomuutosta, koska tällöin on arvioitu, että sille ei ole tarvetta. Sairaanhoidon osalta arvioitiin jo silloin, ettei se tule pysymään budjetissa, mutta oletuksena oli, että perusterveydenhuollon loppulaskusta on tulossa pienempi kuin se lopulta oli.</p>						
Talousarvion toteutuminen	<table border="0"> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-16.802.178</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-17.526.421,55</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>104,3</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-16.802.178	Toimintakate, toteutunut	-17.526.421,55	Toimintakate, % budjetoidusta	104,3
Toimintakate, budjetoitu	-16.802.178						
Toimintakate, toteutunut	-17.526.421,55						
Toimintakate, % budjetoidusta	104,3						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Peruspalvelun palvelualueetta on saatu kehitettyä, vaikka vuoden olosuhteet olivat haastava. Uusia työkäytäntöjä ja -tapoja jouduttiin ottamaan nopealla aikataululla käyttöön. Lomautukset haastoivat lisäksi palvelualueen tilannetta.</p> <p>Henkilöressurssien täyttäminen on ollut hankalaa; alkuvuodesta oli hankaluuksia saada täytettyä kotipalvelun lähihoitajan toimi, joka lopulta kuitenkin saatiin täytettyä loppuvuoden puolella.</p> <p>Sosiaaliohjaajan virkaa ei ole myöskään saatu täytettyä, vaan on palkattuna vuodeksi määräaikainen sosiaaliohjaaja.</p> <p>Myös määräaikainen perhetyöntekijä palkattiin vuodeksi.</p> <p>Osaava, jaksava ja motivoitunut henkilökunta on avainroolissa, että kuntalaiset saisivat parasta mahdollista palvelua.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy, millaisia toimenpiteitä on ajateltu resurssitilanteen parantamiseksi?</p>						

Sosiaalipalveluissa toisen perhetyöntekijän palkkaaminen (lapsiperheiden palvelut) vähensi ostopalvelujen käyttöä. Ostopalvelujen osalta hinnat jatkavat nousua tasaisesti. Yhteistyötä tehtiin tiiviisti myös peruspalvelualueen eri palvelujen välillä sekä kunnan muiden palvelualueiden kanssa, jotta asiakkaat saivat nopeasti tarvitsemansa palvelut.

Kotipalvelussa työskentelevien tehtäväjaon selkiintymistä jatketaan. Kotiinpäin annettavassa hoidossa palvelumäärät jatkavat varmasti lisääntymistä sekä asiakkaat ovat yhä haastavammin hoidettavia.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kotipalvelun palvelut pidetään laadukkaina sekä henkilökunnan riittävästä määrästä ja jaksamisesta huolehditaan.

Terveystieteiden osalta lääkäripalvelut vahvistuivat merkittävästi, kun kaikki kolme lääkärinvirkkaa on ollut osin täytettyinä. Terveyskeskuspsykologin virkaa ei ole saatu täytettyä.

Koronaviruspandemia on aiheuttanut ylimääräisiä menoja terveydenhuollon palveluissa. Terveystieteiden puolella ei ryhdytty laajoihin lomautuksiin, vaikka asiakasmäärät arviointivuoden aikana vähenivät. Erikoissairaanhoidon kulut Isonkyrön osalta olivat 1.552 euroa/asukas (KA 1.444 euroa/asukas) ja luku onkin Etelä-Pohjanmaan suurin. Nousua ollut päivystyskäynneissä ja ostopalveluissa Seinäjoen sairaalan ulkopuolelta.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että etenkin lääkäritilanne Isossakyrössä on parantunut. Huolestuttavana voidaan pitää sitä, että erikoissairaanhoidot kulut meillä on alueen suurimmat.

TOIMIALA	SIVISTYSLAUTAKUNTA	
	<p>Sivistyslautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin pääosin hyvin.</p>	
	<p>Varhaiskasvatus ja opetus tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin.</p> <p>Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen hieman yli 18.000 eurolla. Toimintatuottojen alitus johtuu lasten/hoitopaikkojen vähentymisestä sekä asiakasmaksuhyvityksistä. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 700.000 eurolla. Toimintakulut toteutuivat talousarvion tavoitetta alhaisempana mm. varhaiskasvatuksen henkilöstön lomautuksista johtuen.</p>	
	<p>Joukkoliikenteen tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin.</p> <p>Toimintakulut ylittivät talousarvion tavoitteen 2.200 eurolla. Toimintakulujen ylitys johtuu kuljetusjärjestelyjen muutoksista.</p>	
	<p>Erityisen vaativa erityisopetus tehtäväalueella toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 40.000 eurolla. Toimintatuotot eivät ole toteutuneet budjetoidun mukaisesti, koska kaikki oppilaat eivät ole olleet läsnä koko kalenterivuotta, jolloin kustannukset eivät ole ylittäneet kunnalle maksettavaa kotikuntakorvaustuloa.</p>	
	<p>Koko palvelualueella säästöä on tullut lomautuspäivistä, melkein kaikkien koulukyyditysten loppumisesta etäopetusajalle ja sairaspöissaolojen vähentymisestä korona aikana.</p>	
Talousarvion toteutuminen	Toimintakate, budjetoitu	-8.213.379
	Toimintakate, toteutunut	-7.521.423,40
	Toimintakate, % budjetoidusta	92,0
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta		

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset

Varhaiskasvatuksen osalta yksiköissä on toimintaa kehitetty pedagogisemmaksi varhaiskasvatuslain velvoittamana. Myös lasten osallisuus toiminnan suunnitteluun sekä eri projektien tekemiseen lisääntyi.

Varhaiskasvatustoiminnan monipuolista tarjontaa on lisätty esikoululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoimintana. Avoimen perhetuvan päiväkerhotoiminnan kysyntä puolestaan hiljensi kevään koronan myötä ja tarjontaa ei enää syksyllä saatu uudestaan elvytettyä.

Liikkuva varhaiskasvatus -hanke toimintaa toteutettu yhteistyössä Laihian kanssa. Erilaista perheille suunnattua toimintaa saatu järjestettyä mm. 'Seikkailusaari' Pukkilansaarella arviointivuoden kesäkuussa. Lisäksi ideoitu ja järjestetty suunnistus- ja liikuntarasteja perheille.

Tarkastuslautakunta toteaa, että varhaiskasvatuksen osalta erilaisia kehitettäviä asioita on viety hienosti eteenpäin. Poikkeuksellisen vuoden aikana on myös ideoitu ja saatu toteutettua erilaisia tapahtumia ja virikkeitä.

Strategian palvelulupauksen osalta tarkastuslautakunta kysyy, kuinka hyvin varhaiskasvatuspaikka on pystytty tarjoamaan palvelulupauksen mukaisessa ajassa?

Opetuspalveluiden osalta Koulumumma ja -paappa -toimintaa on pystytty jatkamaan ja toiminta on ollut aktiivista. Toimintaan osallistui n. 15 koulumummaa ja -paappa.

Koulukiusaamiseen puututtiin monin tavoin, mm. perustettiin pienryhmä, tilannetta kartoitettiin kyselyillä, pidettiin teemaviikkoja, puututtiin kaikkeen havaittuun kiusaamiseen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koulukiusaamisesta ja sen aiheuttamista ongelmista on puhuttu paljon ja ne ovat puhuttaneet paljon. Talousarviotavoitteiden osalta olisikin suotavaa asettaa mitattava tavoitetaso, jolla saadaan mitattua kuinka erilaiset toimet tehoavat koulukiusaamiseen. Aiheena koulukiusaaminen on vakava, ei hyväksyttävä asia, tämän vuoksi tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tavoitteet ovat läpinäkyviä ja mitattavia. Tavoitteeksi voisi asettaa esim. mittarin millä saadaan mitattua, kuinka paljon koulukiusaamisen kokemisen tai koulukiusattuna ilmoittaneiden osuus vähenee esim. tietyn ajankohdan aikana. Nykyisellään koulukiusaamista kartoittava kysely tehdään kerran lukuvuodessa, tavoite on merkattu toteutuneeksi. Tavoitetta ei kuitenkaan ole avattu tarkemmin, onko koulukiusaaminen vähentynyt tai kuinka tehdyt toimenpiteet ovat tuloksiin vaikuttaneet.

Isokyröläisten kiinnostus omaa lukiota kohtaan oli vähentynyt huomattavasti ja tämän osalta tavoitteesta jäätiin reilusti.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko hakumäärissä tai opintonsa aloittaneiden määrässä ollut merkittävää muutosta? Jatkossa tavoitteen toteutumisen voisi mittaroida, kuinka suuri osuus peruskoulun päättäneistä on hakenut lukioon sekä kuinka suuri osuus peruskoulun päättäneistä on aloittanut lukio-opetuksen. Tämän pohjalta saisi paremman kuvan kuinka vetovoimaisena lukiota pidetään.

Erityisopetuksen kehittäminen toteutui, kun Isoonkyröön perustettiin oma pienryhmä, joten kaikki isokyröläiset erityisen tuen lapset pystytään sijoittamaan heille sopiviin ryhmiin oman kunnan sisällä.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että erityisopetuksen kehittäminen toteutui ja se on löytänyt paikkansa.

Hyvinvointilautakunta

TOIMIALA	HYVINVOINTILAUTAKUNTA						
<p>Hyvinvointilautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin pääosin hyvin.</p> <p>Hyvinvointipalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 119.000 eurolla ja toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 356.000 eurolla. Toimintatuottojen selvä alitus johtuu postin ja matkahuollon tulojen ja menojen kirjaamistavan muutoksesta; läpivirtaavia maksuja ei enää kirjata liikevaihdoksi, vaan ainoastaan lähetysten todelliset tuotot (lähetyspalkkiot). Kirjaamistapa muutos näkyy yhtäläillä myös pienempinä toimintakuluina. Kirjaamistapamuutos on ollut hyvinvointilautakunnan tiedossa viime vuonna, mutta jälkikäteen tehdyt kirjausten oikaisut alkuvuoden osalta on saatu tehtyä vasta edellisen osavuosisiraportin jälkeen, joten tästä syystä muutosta talousarvioon ei ole anottu tehtäväksi edellisen osavuosisiraportoinnin yhteydessä. Toimintatuotot ja -kulut ovat olleet postin ja matkahuollon osalta edellä mainituista syistä johtuen hieman yli 130.000 tuhatta euroa budjetoitua pienemmät. Toimintakulujen osalta säästöä on tullut lisäksi myös erilaisista koronasta johtuvista tilojen suluista ja vähäisemmästä käytöstä aiheutuvista siivouspalvelu- sekä henkilöstömenoista.</p>							
<p>Talousarvion toteutuminen</p>	<table border="0"> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-1.292.965</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-1.055.450,48</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>81,6</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-1.292.965	Toimintakate, toteutunut	-1.055.450,48	Toimintakate, % budjetoidusta	81,6
Toimintakate, budjetoitu	-1.292.965						
Toimintakate, toteutunut	-1.055.450,48						
Toimintakate, % budjetoidusta	81,6						
<p>Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta</p>							
<p>Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset</p>	<p>Hyvinvointilautakunta tekee Päihdetyösuunnitelman huhtikuuhun 2020 mennessä. Isonkyrön kunnan moniammatillinen ennaltaehkäisevän päihdetyön ryhmä on tehnyt hyvinvointijohtajan johdolla vuoden 2020 aikana päihdetyösuunnitelmaa. Suunnitelmaa on esitelty hyvinvointilautakunnan kokouksessa 18.8.2020 (Hyvltk 18.8.20 §61), jonka jälkeen mm. vuosikelloa on vielä täydennetty. Päihdetyösuunnitelma ei valmistunut määräajassa huhtikuun loppuun mennessä korona-viruksesta johtuvien etätyöskentelymuutosten takia. Lisäksi suunnitelmatyössä tullaan jatkossa hyödyntämään maakunnallista verkostoa ja siellä yhdessä sovittuja toimintatapoja. Tämä tulee näkymään jatkossa mm. hyvinvointisuunnitelmissa. Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on Päihdetyösuunnitelman arvioitu valmistumisaika?</p> <p>Arviointivuoden helmikuussa otettiin käyttöön omatoimikirjasto, joka on mahdollistanut aikaisempaa laajemmat aukiolot. Sopimuksen tehneet asiakkaat pääsevät kirjastoon joka päivä klo. 7-21 välisenä aikana. Koronarajoituksista johtuen kirjasto on ollut kiinni arviointivuoden keväällä ja loppuvuodesta auki rajoitetusti. Tavoitteiden osalta rajoitusten aiheuttamat toimet ovat näkyneet erityisen selvästi fyysisissä kirjastokäynneissä sekä kokonaislainamäärissä. Tapahtumien järjestäminen kirjastossa on ollut rajoituksista johtuen alhainen; käytännössä näyttelyt ollut</p>						

ainoita tapahtumia mitä pystytty järjestämään. Kulttuuritapahtumien osalta tarjonta jäi myös vähäiseksi kokoontumisrajoitusten vuoksi. Suurimpana tapahtumana saatiin kuitenkin järjestettyä Napuen muistomerkin 100 -vuotisjuhla. Useampi perinteinen juhla jouduttiin järjestämään etäratkaisuin. Kaiken kaikkiaan tavoitteissa jäätiin niin tapahtumien määrän kuin osallistujamäärienkin suhteen, mutta syyt olivat vallitsevissa rajoituksissa. Osasta etänä toteutetuista tapahtumista jäi tallenne YouTubeen jälkepäin katseltavaksi, eikä näitä katselukertoja ole huomioitu osallistujamäärissä.

Sisäliikuntatilojen osalta kuntamme tilanne on todella hyvä. Arviointivuoden aikana Isokyrö Areenan avajaisia ehdittiin viettää juuri ennen kuin koronarajoitukset ja poikkeusolot astuivat voimaan. Kuntoilun moniottelua on uudistettu, minkä seurauksena koko moniottelun suorittaneiden määrä kasvoi yli 200%. Liikunnanohjaajan järjestämistä jumpista noin kolmasosa järjestettiin etänä. Fyysisesti järjestettyjen tapahtumien osalta osallistujamääriä on jouduttu rajoittamaan kokoontumisrajoitusten sallimiin määriin. Vaikka osallistujamäärien osalta tavoitteista on jääty, on tapahtumien määrien osalta tavoitteet saavutettu kirkaasti.

Tarkastuslautakunta pitää erityisen hyvänä, että poikkeuksellisina aikoina on pystytty hyödyntämään digitalisaation mahdollistamia keinoja ja niitä on käytetty aktiivisesti. Kuntalaisia on kannustettu liikkumaan ja osallistumaan liikkumiseen esimerkillisesti.

Nuorisotilakysymys saatiin arviointivuoden aikana ratkaistua, kun Pohjankyrön talolla aikaisemmin sijainneet nuorisotilat muutettiin kunnantalon 1. kerrokseen. Nuorisotyön osalta koronarajoitusten vuoksi oltu pelkkien sähköisten palveluiden yhteydessä nuoriin ja näiden kautta tavoitetut nuoret eivät näy toteutuneissa tunnusluvuissa. Arviointivuoden loppupuolella on saatu rahoitus toiselle etsivälle nuorisotyöntekijälle valtion lisätalousarvion myötä.

Tarkastuslautakunta pitää erityisen hyvänä, että nuorisotilakysymys on saatu ratkaistua vihdoin. Lisäksi tarkastuslautakunta toivoo, että etsivään nuorisotyöhön panostetaan myös tulevaisuudessa. Etäopiskelu, sosiaalisten kontaktien rajoitukset sekä muut poikkeusaikojen haasteet ovat asettaneet nuoret uuteen tilanteeseen, mikä lisää helposti nuorten syrjäytymistä tai eriarvoisuutta.

Nuorisovaltuuston osallistuminen on ollut tänäkin tarkastusvuonna esimerkillistä ja monipuolista.

TOIMIALA	TEKNINEN LAUTAKUNTA						
	<p>Teknisen lautakunnan strategiaa tukevista tavoitteista saavutettiin pääosin hyvin.</p> <p>Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 36.900 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 88.200 eurolla.</p> <p>Tiesiat ja liikenneväylät tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 14.500 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 4.300 eurolla.</p> <p>Vesihuoltolaitos tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Tilikauden tulos alitti talousarvion tavoitteen 82.500 eurolla (TA2020: 46.761, toteuma -35.825,64). Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 58.700 eurolla. Toimintatuotot alittivat talousarvion tavoitteen 111.200 eurolla. Toimintakulut ylittyivät, koska Kyrönmaan jäteveden laskuttamat käyttökulut kasvoivat ennakoitua suuremmiksi. Tilikauden tuloksessa jäätii arvioidusta, koska vesilaitoksen toimintatuotot eivät ole toteutuneet arvioidulla tavalla.</p> <p>Tukipalvelut tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 310.600 eurolla.</p>						
Talousarvion toteutuminen	<table border="0"> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-1.534.449</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-1.127.112,63</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>73,5</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-1.534.449	Toimintakate, toteutunut	-1.127.112,63	Toimintakate, % budjetoidusta	73,5
Toimintakate, budjetoitu	-1.534.449						
Toimintakate, toteutunut	-1.127.112,63						
Toimintakate, % budjetoidusta	73,5						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Hankintoja koskevissa viranhaltijapäätöksissä tulee noudattaa hankintalakia sekä kunnan hankintaohjetta. Pääsääntöisesti hankintapäätöksistä löytyy tarvittavat tiedot. Osasta hankintapäätöksistä ei kuitenkaan yksiselitteisesti käy selväksi, kuinka monelta tarjoukset on pyydetty ja kuinka monelta tarjous on saatu määräaikaan mennessä. Tarkastuslautakunta toteaa, että hankintapäätösten osalta on kiinnitettävä huomiota avoimuuteen, hankintalain sekä hankintaohjeen noudattamiseen. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että sisäistä valvontaa täytyy noudattaa joka toimialueella.</p> <p>Katuverkostojen ja kiinteistöjen päivitetty pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS) ja hulevesien hallintasuunnitelma piti tuoda kunnanhallitukselle käsiteltäväksi 30.6.2020 mennessä. Katuverkostojen peruskorjauksen viisivuotissuunnitelma (Tela 28.4 ja KH 11.5) ja kiinteistöjen (Tela 16.6 ja KH 10.8) päivitetty pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS) ja hulevesien hallintasuunnitelma (Tela 28.4 ja KH 11.5).</p>						

Yksityisteiden hoitojärjestelyjen toimivuus ja kustannukset piti selvittää kunnanhallitukselle 30.4.2020 mennessä. Yksityisteiden hoitojärjestelyjen ja kustannusten selvittäminen (Tela 28.4 ja KH 11.5).

Kuluneen vuoden aikana teknisen palvelualueelle on toteutettu lisäksi mm. jäteveden toiminta-alueen uudelleen arviointi, palvelukohteiden seudullisen opastussuunnitelman päivitys sekä valmisteltu hulevesimääräyksiä. Vesihuollon kehittämissuunnitelma päivitetään, kun uusi laitos on valmis.

Arviointi vuoden aikana yli 20 investointihankkeen rakennuttamistehtävät on pääosin hoidettu palvelualueen oman henkilöstön toimesta. Palvelualueella on lisäksi ollut tavoitteena saattaa valmiiksi useampi suunnitelma sekä selvitykset.

Tarkastuslautakunta toteaa, että organisaation koon huomioon ottaen palvelualueella on tehtäviä saatu päätökseen tai valmisteluun paljon. Työmäärän osalta on kuitenkin hyvä pohtia, mitkä ovat sellaisia tehtäviä, joita voitaisiin teettää ostopalveluna, että palvelualueen resurssit riittävät kaikkeen toimintaan.

Uuden vedenkäsittelylaitoksen käyttöönotto oli arviointivuoden lopussa vielä kesken. Vedenkäsittelylaitoksen koekäyttövaiheessa syntynyt rakenneaurio, joka on estänyt käyttöönoton. Työmaapöytäkirjojen ja tilannekatsausten mukaan arviointivuoden lopussa ei vielä ollut selkeää näkemystä, missä vaiheessa kaikki työt ja korjaukset olisivat valmiita. Korjaussuunnittelua on hankaloittanut epäselvyys maksajasta. Kukaan ei halua ottaa pävastuuta korjauksesta. Rakennuttaja on tuonut esiin, että on tilannut toimivan vedenkäsittelylaitoksen, eikä rakennuttaja näin ollen ole kustannusvastuussa korjauksista. Korjaukset pitää saada pikaisesti käyntiin ja taloudelliset vastuut selvitetään, kun laitos on valmis.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan puolelta asiaa on hoidettu kohtuullisesti ja ratkaisukeskeisesti.

Riskienhallintaa on toteutettu hankkeen osalta valvonnalla, johtamisella sekä ratkaisukeskeisesti. Riskinä hankkeen osalta saattaa olla, että korjauksen kustannuksien osalta maksajaa ei löydy, vaan kunta voi joutua omalla riskillä kattamaan kustannukset.

Tarkastuslautakunta kysyy onko ”Isonkyrön kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet” sekä ”Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje” mukaista riskiarvioita tehty ja saatettu päättäjien tietoon?

Vesihuoltolaitoksen kriisivalmiuden kehittäminen (varaveden saanti) ei arviointivuoden aikana edennyt. Talousarviossa arviointivuodelle oli määrärahaa suunnitteluun varattu 27.000 euroa, arviota

	<p>suunnitelmalle ei ole asetettu vuodelle 2020. Tekninen lautakunta on (Tekn.ltk 9.2.2021 § 8) nimennyt vesihuollon varautumis- ja kriisivesityöryhmän, jonka tehtävänä on kartoittaa vaihtoehtoja vesihuoltolaitoksen toimintavarmuuden ylläpidon ja vedenjakelun varmistamiseksi tulevaisuudessa ja mahdollisissa häiriötilanteissa.</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että mikäli suunnitelmalle anotaan ja on myönnettynä määrärahaa arviointivuodelle olisi suunnitelmalle pitänyt asettaa myös määräaika, mihin mennessä suunnitelma valmistuu.</p>
--	--

Ympäristölautakunta

TOIMIALA	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
	<p>Ympäristölautakunnan strategiaa tukevat tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin.</p> <p>Rakennustarkastus ja ympäristötoimi tehtäväalueen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettiin hyvin. Toimintakulut alittivat talousarvion tavoitteen 28.000 eurolla. Toimintakulujen alitus johtuu insinöörin palkkaukseen varatun määrärahan kohdentumisesta enemmän teknisen lautakunnan määrärahoihin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion tavoitteen 2.400 eurolla.</p>						
Talousarvion toteutuminen	<table> <tr> <td>Toimintakate, budjetoitu</td> <td>-114.076</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, toteutunut</td> <td>-83.519,94</td> </tr> <tr> <td>Toimintakate, % budjetoidusta</td> <td>73,2</td> </tr> </table>	Toimintakate, budjetoitu	-114.076	Toimintakate, toteutunut	-83.519,94	Toimintakate, % budjetoidusta	73,2
Toimintakate, budjetoitu	-114.076						
Toimintakate, toteutunut	-83.519,94						
Toimintakate, % budjetoidusta	73,2						
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta							
Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ja suositukset	<p>Kehittämistarpeista kiinteistörekisterin laadunparannus ei juuri ole edennyt johtuen lähinnä resurssien puutteesta.</p> <p>Ympäristölautakunnalla on ollut käsittelyssä kuntalaisaloite kiinteistöveroselvitys 10.9.2019 § 55, joka koskee samaa asiaa. 2.8.2019 toimitetun kuntalaisaloitteen käsittelyä ei ole tiettävästi jatkettu ympäristölautakunnan tekemän päätöksen jälkeen. Edelleen on epäselvää, että miten paljon rekistereissä oleva rakennuskanta on ristiriidassa todellisen rakennusmäärän kanssa. Kuntalaiset voivat nykyisellään korjata verottajan Oma Vero -palvelussa omistamiensa rakennusten ja kiinteistöjen tietoja kiinteistöveroilmoituksen jättöajankohdassa. Korjaaminen vaatii osaamista ja viitseliäisyyttä. Vaikka tiedot korjaisi verottajan tietokantaan, tiedot eivät siirry kunnan tai Digi- ja Väestötietoviraston tietokantaan.</p> <p>Tarkastuslautakunta toteaa, että kiinteistörekisterin laadunparannus on pitkäkestoinen prosessi, mikä etenee hitaasti eteenpäin; korjauksia tehdään rekisteriin lähinnä yksittäisten virhetietojen tultua esiin. Kiinteistörekisterin tietojen korjaaminen ajantasalle vaatisi riittävät henkilöresurssit tai vaihtoehtoisesti sen, että laadunparannus prosessi jaettaisiin eri vaiheisiin, jotka yritettäisiin saada tehtyä vaihe kerrallaan.</p> <p>Kunnan ympäristönsuojelumääräysten perusteet ja ympäristönsuojelumääräys ovat hyväksytyt vuonna 2014. Lainsäädännössä on tapahtunut 2014 jälkeen muutoksia.</p> <p>Tarkastuslautakunta huomauttaa, että asiakirjat tulisi pikaisesti saattaa ajantasalle.</p>						

KONSERNI JA LIKELAITOSTEN ARVIOINTI**Isonkyrön Lämpö Oy**

Isonkyrön Lämpö Oy:lle Isonkyrön kunnan talousarviossa 2020 asettamat tavoitteet on saavutettu hyvin. Yhtiön liikevaihto oli 617.929,40 euroa (705.495,34 euroa vuonna 2019) ja tilikauden tappio oli -4.150,59 euroa (voittoa 88.668,73 euroa vuonna 2019). Yhtiön energian hinta on pidetty kilpailukykyisellä tasolla.

Yhtiön vuoden 2019 lämmönmyynti oli yhtiön historian suurin, n. 8,06 GWh, vuonna 2020 lämmön myynti oli poikkeuksellisen pieni, vain 7,53 GWh. Myyntiin vaikutti erityisesti se, että vuoden 2020 keskilämpötila alueella oli mittaushistorian lämpimin. Lämpöenergia tuotettiin kokonaisuudessaan hiilineutraaleilla polttoaineilla. Vuoden 2020 aikana yhtiö sai päivitettyä kaikki kaukolämmön mittarit etäluettaviksi. Lisäksi vanhan laitoksen automaatio uudistettiin kokonaisuudessaan uuteen järjestelmään.

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy

Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:lle Isonkyrön kunnan talousarviossa 2020 asettamat tavoitteet on saavutettu hyvin.

Yhtiön liikevaihto oli 1.021.924,72 euroa, se laski edellisvuodesta Orismalan kohteen pidempiaikaisesta käyttöasteen laskusta johtuen. Voitto ennen tilinpäätössiirtoja oli 43.875,09 euroa.

Asuntojen käyttöaste oli 96%, mikä on 2%-yksikköä korkeampi, kuin edellisvuonna.

Uudistuotannon osalta tavoitteena on ollut rakentaa uustuotantoa kysynnän mukaan ja samalla luopua kohteista, joilla on heikko kysyntä. Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n omistajapoliittisena linjauksena on, että vuokra-asuntojen tarjonta vastaa parhaalla mahdollisella tavalla myös tulevaisuuden vaatimuksia.

Tarkastuslautakunta kysyy, missä vaiheessa suunnitelmat menevät tällä hetkellä uudistuotannon osalta tai kohteiden osalta mistä voitaisiin luopua?

Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö)

Kyrönmaan Jätevesi Oy:lle Isonkyrön kunnan talousarviossa 2020 asettavat tavoitteet on saavutettu hyvin. Yhtiön liikevaihto oli 562.631,04 euroa (2019: 447.616,38). Tilikauden voitto oli 101.786,72 euroa (2019: 4.046,23 euroa).

Tarkastuslautakunta

Vuoden 2020 aikana puhdistamolla käsiteltiin jätevesiä yhteensä 553.059 m³, kun se vuonna 2019 oli 528.668 m³. Vuoden aikana aloitettiin puhdistamon automaation uudistaminen. Puhdistamo on toiminut pääosin lupaehtojen mukaisesti.

Isonkyrön kunnan talousarviossa 2020 asettamissa tavoitteissa Kyrönmaan Jätevesi Oy:lle on ollut jo useana vuotena, että toteutetaan Isonkyrön kunnan alueelta tulevien jätevesien mittaaminen kunnan rajalla.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko kyseinen tavoite saavutettu?

KUNNAN TALOUDEN TUNNUSLUKUJEN ARVIOINTI

Kunnan taloudelliset tavoitteet toteutuivat odotetusti. Tilinpäätösvuonna ylijäämää syntyi 1.365 milj. euroa (2019: -98 tuhatta euroa).

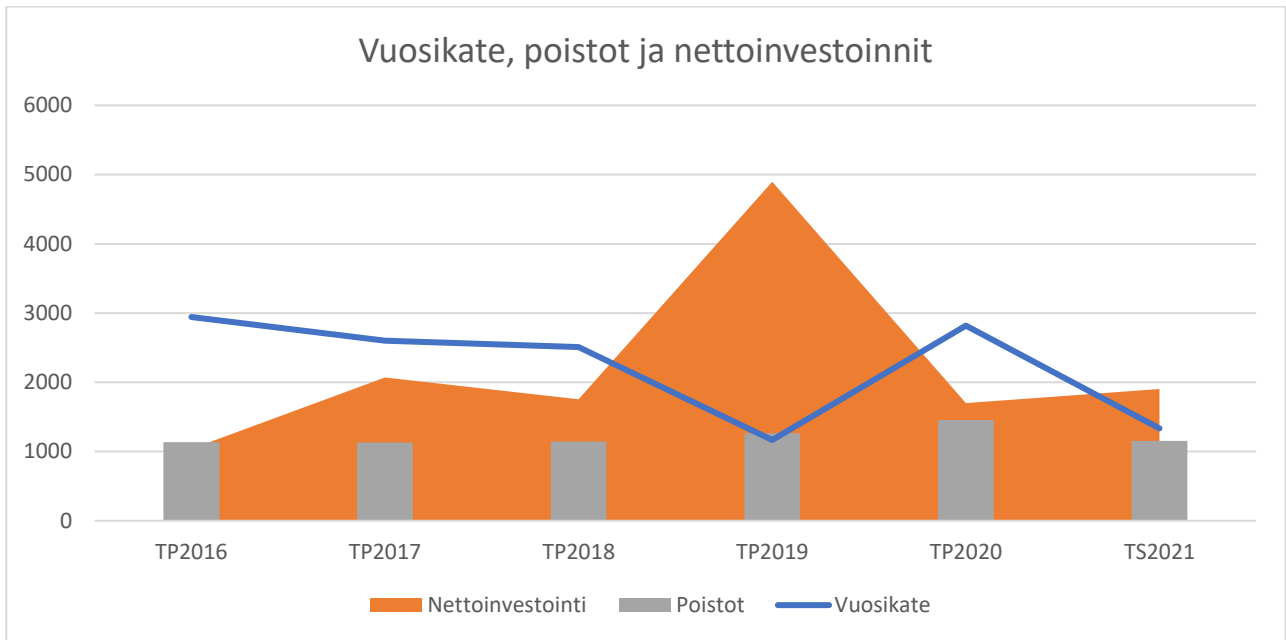
Taseeseen on kertynyt kumulatiivista ylijäämää 12.6 milj. euroa.

Kunta (t€)	2016	2017	2018	2019	2020
Toimintakate	-25 389	-25 616	-25 109	-27 281	-27 515
Vuosikate	2 943	2 602	2 507	1 167	2 819
Poistot	1 136	1 132	1 146	1 265	1 454
Tilikauden tulos	1 807	1 613	1 362	-98	1 365
Poistoeron muutos					
Ali-/ylijäämä	1 807	1 613	1 362	-98	1 365
Kumulatiivinen edellisen tilikauden ja tilikauden yli-/alijäämä	8 338	9 951	11 313	11 238	12 603

Verotuloja kertyi 15.362.952,79 euroa (2019: 15 214 035,46 euroa), joka on 63.683,21 euroa budjetoitua vähemmän (99,6 %). Alkuperäiset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2020 tehtiin 30.12.2019 ja niiden mukaan valtionosuuksia oltaisiin saatu 133.000 euroa vähemmän kuin talousarviossa 2020 oli arvioitu. Valtion tukitoimissa kuntien valtionosuuksia kuitenkin lisättiin koronapandemian vuoksi useita kertoja tilinpäätösvuoden aikana ja lopulta. Valtionosuuksiin kirjattiin 1.086.000 euroa enemmän kuin talousarviossa valtionosuuksia kertyi 14.913.447,00 euroa (2019: 13 636 586,66 euroa), joka on 1.086.851,00 euroa budjetoitua enemmän (107,9 %), summa sisältää myös verotulomenetysten kompensaaion.

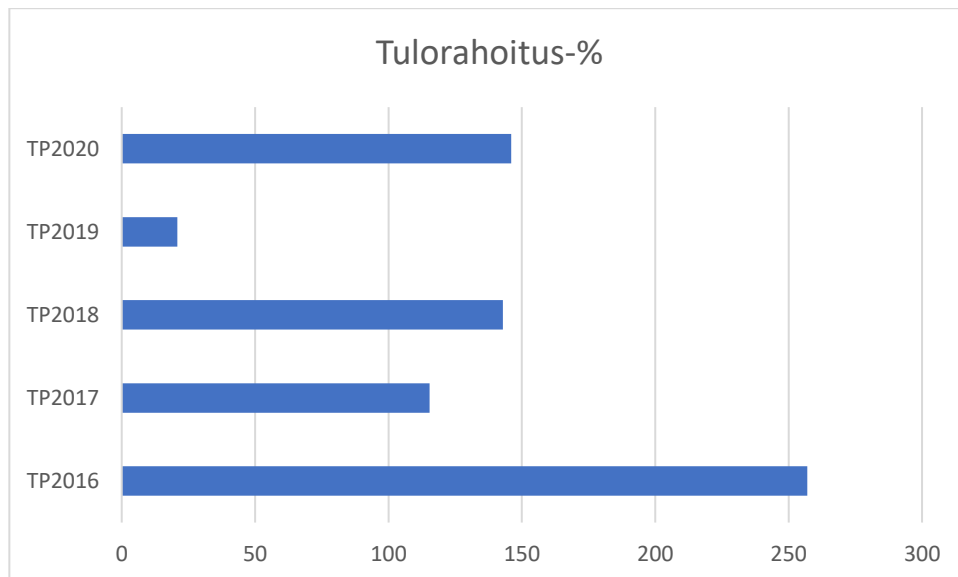
Vuosikatteen suhde poistoihin

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Kunnan tulorahoituksen oletetaan yleisesti olevan riittävä, mikäli tunnusluvun arvo on 100 prosenttia, eli vuosikate on vähintään poistojen suuruinen. Oletusta voidaan pitää pätevänä kuitenkin vain, jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

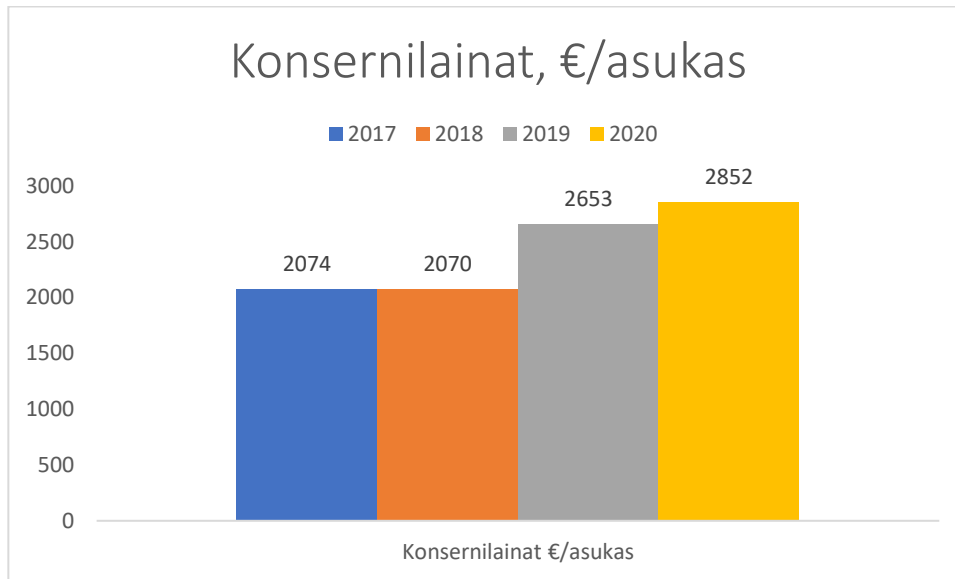
Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa osuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli omaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavaroilla.

Kuntakonsernin lainakanta

Konsernitaseen lainakanta asukasta kohden osoittaa kunnan ja sen tytäryhteisöjen muodostaman kuntakonsernin korollisen vieraan pääoman määrän vuoden lopussa. Isonkyrön kuntakonsernin lainamäärä oli vuoden 2020 päättyessä 2852 euroa asukasta kohden (2019: 2653 euroa asukasta kohden)

Kunnan lainakanta (ilman konserniyhtiöitä) oli vuoden lopussa 894 euroa asukasta kohden (2019: 789 euroa asukasta kohden). Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate kunnalla on hyvällä tasolla (4,09). Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, kun tunnusluku on yli yksi.

Kriisikuntakriteerit

Kriisikuntakriteerit 175/2019

1. Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta; TAI
2. Kuntakonsernin alijäämä €/asukas on viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 € ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €; TAI
3. Kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut täyttävät kahtena vuonna peräkkäin seuraavat raja-arvot:
 - Konsernin vuosikate on alle 80% poistoista;
 - Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2.0 %-yksikköä yli keskimääräisen tuloveroprosentin;
 - Kuntakonsernin lainamäärä per asukas on vähintään 50 % yli keskimääräisen lainamäärän; JA
 - Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kunta ei täytä uusia kriisikuntakriteerejä.

YHTEENVETO

Koronapandemia on vaikuttanut suuresti joka palvelualueella. Erilaiset sulkua- ja rajoitustoimet ovat tulleet arviointivuoden aikana tutuksi ja ne ovat vaikuttaneet meidän kaikkien arkeen tavalla tai toisella. Keväällä oppilaat ja opiskelijat olivat etäopetuksessa. Varhaiskasvatus toimi supistetusti ja hyvinvointipalvelut toimivat rajoitetusti. Sulkua- ja rajoitustoimet näkyvät myös eri tavoin palvelualueiden tavoitteiden täyttymisessä.

Tarkastuslautakunta toteaa kunnan talouden olevan hyvässä kunnossa. Keväällä ennen koronaviruspandemiaa kunnan talouden kehitys näytti huolestuttavalta ja kunnanhallitus päätti aloittaa Yt-neuvottelut henkilöstökulujen alentamiseksi. Tehdyt toimenpiteet on tehty sen hetkisten tietojen pohjalta. Nopea reagointi ja oikeat päätökset ovat taanneet hyvän tuloksen. Merkittävimmät poikkeamat olivat terveydenhuollon toimintamenojen ylitys 657 t€ ja hyvinvointipalvelujen toimintatuottojen alitus 119 t€. Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan taloudenpitoon tulee jatkossakin kiinnittää huomiota. Huomioiden suhteellisen korkean veroprosentin, erityisen tärkeää on pitää huolen, että kuntalaisten, katsomatta ikään tai asuinpaikkaan, suorittamat vastikkeet ovat tasapainossa saatuihin palveluihin nähden.

Tarkastuslautakunta on arvioinut kuntastrategian toteutumista tavoitteiden ja painopisteiden osalta tilinpäätöstietojen ja muiden saatujen selvitysten perusteella. Kunnanvaltuuston asettamat sitovat tavoitteet on saavutettu kunnan toimialoilla ja vastualueilla pääosin hyvin tarkastusvuonna 2020. Toiminnallisten tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen pääosin hyvin.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että kunnan sisäistä valvontaa ja hallintotapaa on kehitetty edelleen. Hyvin laaditut talousarvio, tasekirja ja sisäisen valvonnan ohjeistukset ovat sisäisen valvonnan näkyvä osa ja kertovat osin siitä, että kunnassa on tehty toimenpiteitä sisäisen valvonnan toteutumisen varmistamiseksi. Tarkastuslautakunta toteaa, että sisäinen valvonta, riskien tunnistaminen ja hallinta on säännöistä huolimatta jokaiselle kuuluva asia, minkä merkitystä johdon ja esimiesten on aiheellista korostaa kaikille työntekijätasolle saakka.

Kiitos kaikille kunnan työntekijöille, yhteistyötahoille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille vuodesta 2020.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KUNNANVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että:

- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2020 merkitään tiedoksi ja että
- tilinpäätös vuodelta 2020 hyväksytään ja kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.-31.12.2020.
- kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2022 talousarviokäsittelyä.

Isossakyrössä 11. toukokuuta 2021

Erja Hakola

puheenjohtaja

Timo Karhu

varapuheenjohtaja

Jarkko Karhu

jäsen

Antti Nyrhinen

jäsen

Raili Varo

jäsen